

Onko taloudellisesti järkevää laiduntaa?

Auvo Sairanen, MTT
ProAgria Maitovalmennus 6.9.2013

Kannattaako?

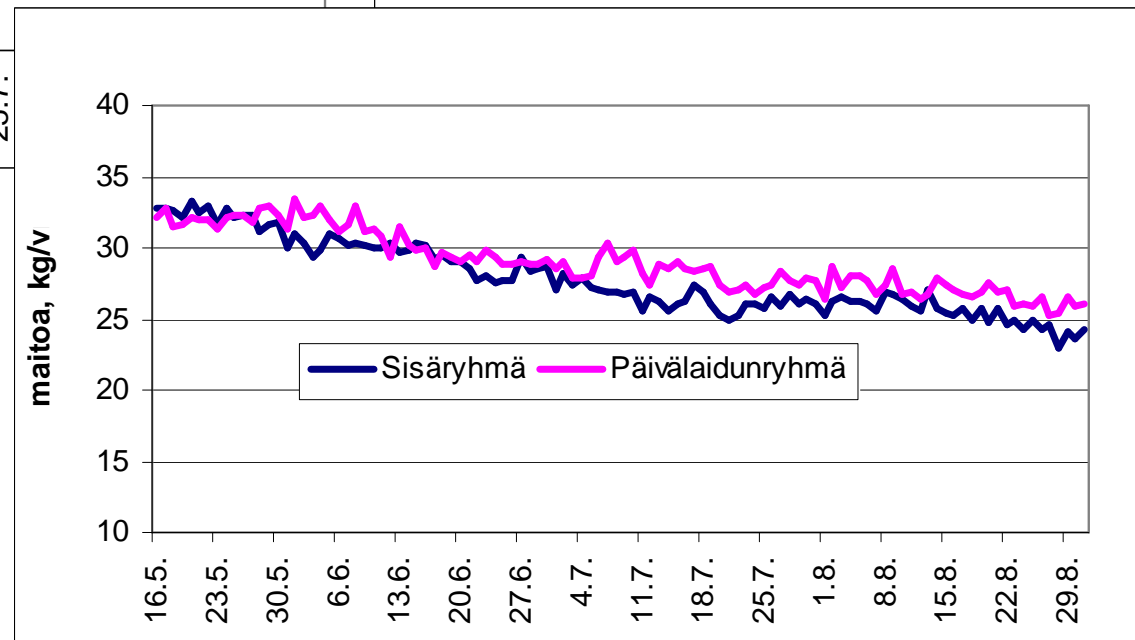
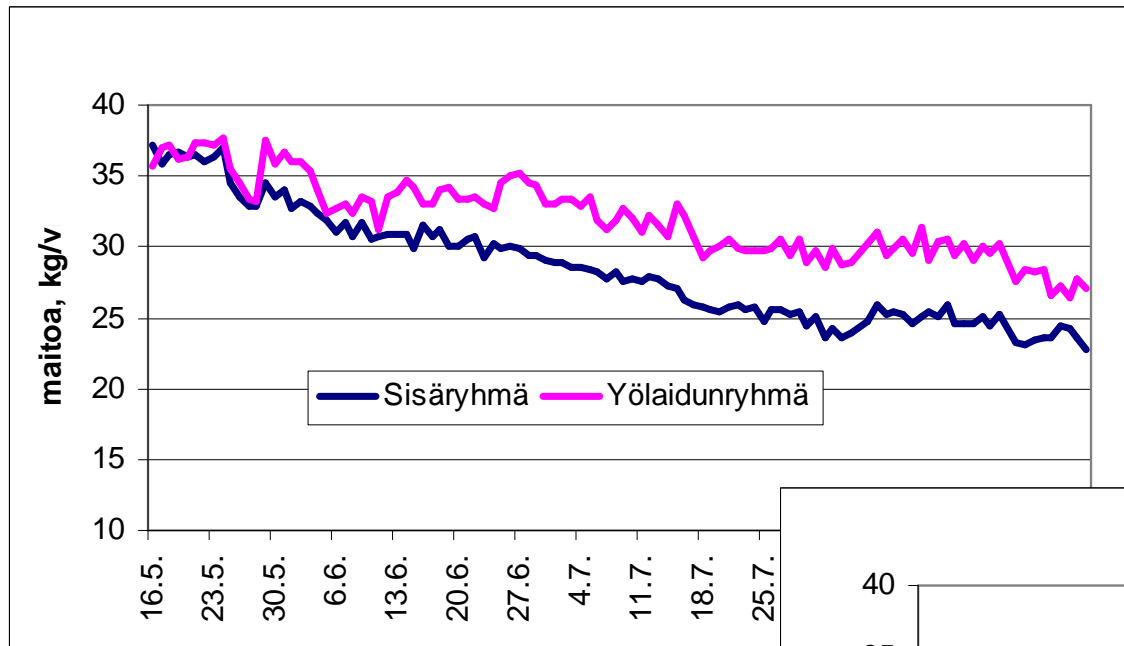
- Kyllä
  - Jos on kiinnostunut laiduntamisesta ja ammattitaito on kohdallaan
  - Osa-aikalaiduntaminen
- Ei
  - Jos ei ole aikaa/näkemyistä seurata nurmen kasvua ja lehmien ruokintaa, ei ole suunnitelmallisuutta

Laiduntamisen merkitys, Tuotosnäkökulma

- Suomessa laitumen osuus rehunkulutuksesta 5-10 %
  - Keskiarvo kertoo aika vähän
- Chapinal ym 2010 mukaan osa-aikalaiduntavat lehmät pystyvät syömään koko päivittäisen rehuntarpeensa (seosrehu) puolen vuorokauden aikana navetassa.
  - Laidunta käytetään lepopaikkana
- Amerikkalaisissa tutkimuksissa (esim. Bargo ym. 2002) laiduntaminen on alentanut tuotosta sisäruokintaan verrattuna
  - Helle, kasvilajit
- Eurooppalaisissa tutkimuksissa (esim. Dillon ym 2002) laidun on nostanut tuotoksia

Yö- ja Päivälaitumen vaikutus maitotuotokseen, vertailu säilörehuruokintaan

Yöladun verrattuna kokoaikalaitumeen

- Kokoaikalaidun ei nostanut tuotosta osa-aikalaitumeen verrattuna
  - Mutta ei vähentänyt tuotosta
  - Jos helle vähentää maitotuotoksia, niin laidunruokinta ei selitä tuotosnotkahdusta
  - Tässä kokeessa laitumen D-arvo poikkeuksellisen matala osan koeaikaa
- Valkuaisvaste sisäruokintaan verrattuna heikompi

	Koko aika	Osa aika	P-arvo	Matala RV	Kork. RV	P-arvo
Maito, kg	32,0	32,1		31,8	32,3	0,06
Ekkm, kg	30,5	31,6	0,2	30,8	31,3	0,02
Rasva, g	36	41	<0,001	39	39	

Osa-aikalaiduntajat suosivat säilörehua

Syönti kg ka/pv	Osa-aikalaidun	Kokoaikalaidun
Säilörehu	9,0	-
Laidun	2,9	10,6
Väkirehu	7,8	7,8
yhteensä, kg ka	19,6	18,3

Laitumen syönti jäi määrällisesti pieneksi, kun lehmillä vapaa säilörehun saanti puolet vuorokaudesta
⇒ Säilörehun määrää tulee rajoittaa, mikäli laidunta halutaan hyödyntää täysimääräisesti (*vrt Ferris 2013*)

Laitumen syöntiaikaa / syöntimäärää tutkitaan MTT:llä,
RumiWatch

Laiduntamisen merkitys, Hyvinvointi

- Hyvinvointinäkökulma
  - Jos lehmät saavat valita seosrehuruokinnan navetassa ja laitumen välillä (Legrand ym. 2009)
    - Lehmät viettivät keskimäärin 13 h/vrk laitumella
    - Makuuajasta 70 % laitumella
    - Laiduntaminen vähensi seosrehun kulutusta 2,9 kg ka
    - Kuuma kesäpäivä, lehmät sisällä
    - Sade vähensi ulkonaoloaika melko vähän
- Sorkkaterveyteen ei yksiselitteistä vaikutusta
  - Riippuu navetan ja laitumen olosuhteista

Laiduntamisen merkitys, imago

- Laiduntava lehmä on maaseudun käyntikortti
- Luo mielikuvaa eettisestä tuotannosta
- Yksittäisen maidontuottajan vaikutus kuluttajan mielikuvaan vähäinen
  - Paitsi negatiiviset ylilyönnit
  - Yksittäisen tuottajan motivaatio ei suuri, kollektiivinen etu kaukainen
  - Pitkässä juoksussa hyvän mielikuvan tuote voittaa

Paljonko laidun maksaa?

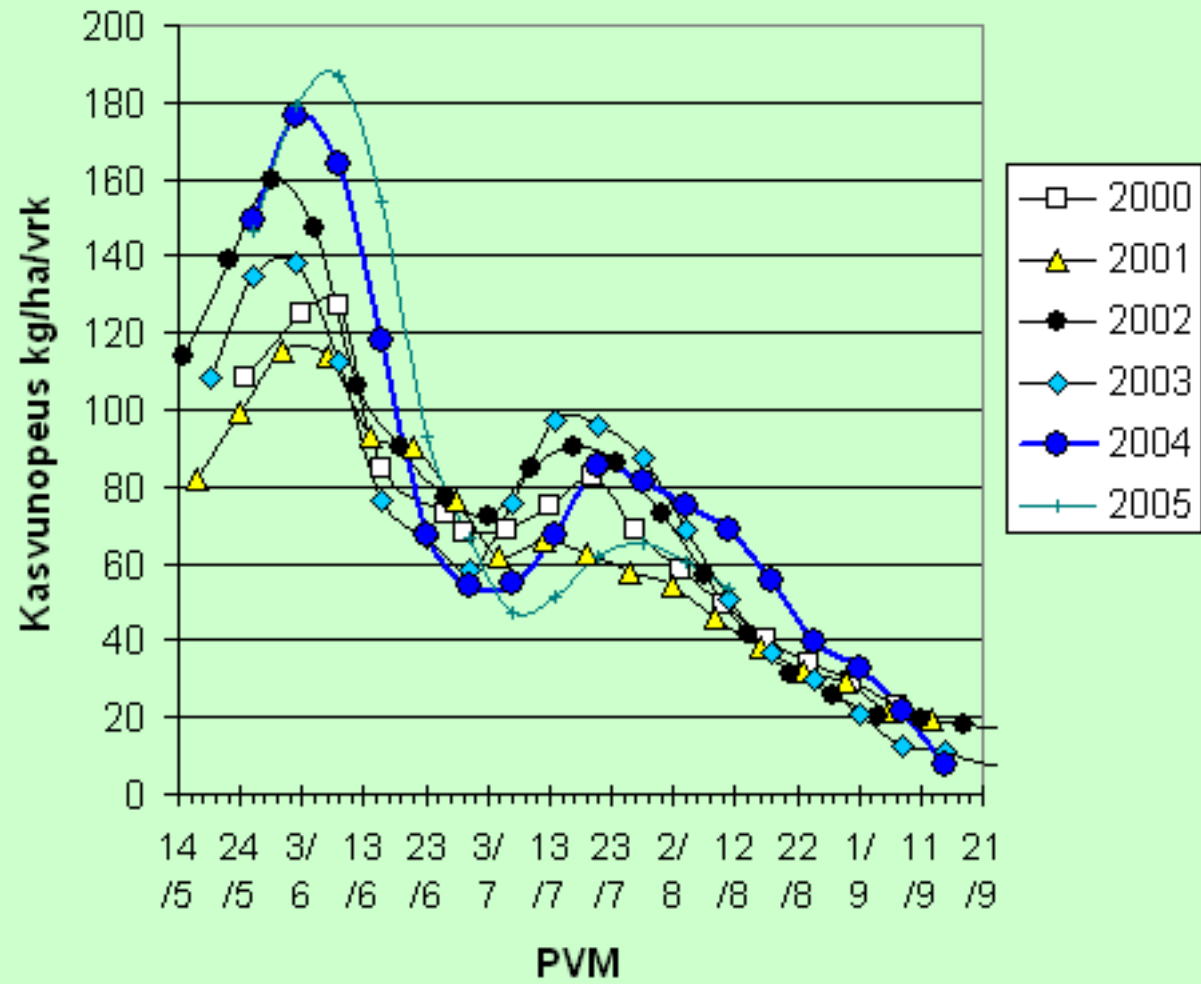
- Seppälä ym. 2006 pitkän aikavälin laskelman mukaan kokoaikalaidun oli sisäruokintaa kannattavampaa jopa 60 lehmän karjakoolla
- Laskennallisesti laidun on halpaa, koska kiinteitä kustannuksia ei juuri ole. Tuettu tuotantokustannus jopa negatiivinen !?
  - Työ
  - Lannoitus, puhdistusniitot
- Laitumen kompastuskivi on satotaso!
  - Liian suuri laidunala lehmää kohti romahduttaa sadon /ha
  - Liian pieni laidunala romahduttaa maitotuotoksen
  -

=> Huonosti hoidettu laidun on kallis rehu

Laidunala kesän eri vaiheissa

	1	2	3	4	5
Kierron aloitus	27.5.2011	10.6.2011	26.6.2011	15.7.2011	18.8.2011
Ala lehmää kohti a/pv					
kokoaikalaidun	1	1	1,2	1,2	1,2
päivälaidun	0,5	Käytännössä osa-aikalaitumen määrä on tässä esitettyä pienempi, jos säilörehun määrä sisällä vapaa			6
yö laidun	0,5				6
Syöttökierroksen kesto, pv	14				
Syöttökierroksen pinta-ala kokoikalaitumella , a/lehmä	15	15	23	40	40
	pankki		raih, pikal	sr odelma	tyhjäksi syöttö

Timoteilaitumen kasvunopeus MTT PSA 1999-2005

Kiitos

